

1 Teorija skupova

1.1 Neki značajni skupovi

- Skup prirodnih brojeva $\mathbb{N} = \{0, 1, 2, 3, \dots\}$
- Skup celih brojeva $\mathbb{Z} = \{\dots, -3, -2, -1, 0, 1, 2, 3, \dots\}$
- Skup racionalnih brojeva $\mathbb{Q} = \left\{ \frac{p}{q} \mid p \in \mathbb{Z}, q \in \mathbb{N} \right\}$, tj.
$$\mathbb{Q} = \left\{ \frac{p}{q} \mid p \in \mathbb{Z}, q \in \mathbb{N} \right\}$$
 (koristimo $\backslash displaystyle$), tj.
$$\mathbb{Q} = \left\{ \frac{p}{q} \mid p \in \mathbb{Z}, q \in \mathbb{N} \right\}$$
 (koristimo $\backslash displaystyle$ i $\backslash hspace{1mm} | \backslash hspace{1mm}$)
- Skup realnih brojeva $\mathbb{R}$

$$\mathbb{N} \subseteq \mathbb{Z} \subseteq \mathbb{Q} \subseteq \mathbb{R}$$

1.2 Operacije sa skupovima

- Unija $A \cup B$
- Presek $A \cap B$
- Razlika $A \setminus B$
- Komplement A^c

1.3 Jećemo korijenje

Uh, već je tri sata. Brzo mi dajte logaritamske tablice da izvadim koren, pa da se ruča. (R. Bojićić?)
 $\sqrt[3]{12254} = ?$ $\sqrt{16} = 4$, $\sqrt[3]{125} = 5$

1.4 Sume

Bez makroa:

- $\$ \$ \sum_{i=1}^n x_i = x_1 + x_2 + \dots + x_n \$ \$$ proizvodi

$$\sum_{i=1}^n x_i = x_1 + x_2 + \dots + x_n$$

- $\prod_{i=1}^n x_i = x_1 \cdot x_2 \cdot \dots \cdot x_n$ proizvodi

$$\prod_{i=1}^n x_i = x_1 \cdot x_2 \cdot \dots \cdot x_n$$

Sa makroima:

- $\sum_{i=1}^n x_i = \text{nizsep}\{x\}{n}{+}$ proizvodi

$$\sum_{i=1}^n x_i = x_1 + x_2 + \dots + x_n$$

- $\prod_{i=1}^n x_i = \text{nizsep}\{x\}{n}{\cdot}$ proizvodi

$$\prod_{i=1}^n x_i = x_1 \cdot x_2 \cdot \dots \cdot x_n$$

`\displaystyle` pravi lepše sume i proizvode

$$\begin{aligned} \sum_{i=1}^n x_i &= x_1 + x_2 + \dots + x_n \\ \prod_{i=1}^n x_i &= x_1 \cdot x_2 \cdot \dots \cdot x_n \end{aligned}$$

1.5 Apsolutna vrednost

$$|x| = \begin{cases} x, & x \geq 0 \\ -x, & x < 0 \end{cases}$$

1.6 Velike zagrade

Matrice

$$A = \begin{pmatrix} 1 & 2 & 3 \\ 4 & 5 & 6 \\ 7 & 8 & 9 \end{pmatrix}$$

Determinante

$$A = \begin{vmatrix} 1 & 2 & 3 \\ 4 & 5 & 6 \\ 7 & 8 & 9 \end{vmatrix}$$

1.7 Sume stepena

align:

$$1 + 2 + \dots + n = \frac{n(n+1)}{2} \quad (1)$$

$$1^2 + 2^2 + \dots + n^2 = \frac{n(n+1)(2n+1)}{6} \quad (2)$$

eqnarray:

$$1 + 2 + \dots + n = \frac{n(n+1)}{2} \quad (3)$$

$$1^2 + 2^2 + \dots + n^2 = \frac{n(n+1)(2n+1)}{6} \quad (4)$$

2 Geometrija

2.1 Vektori

Vektori: $\vec{u}, \vec{v}$

Skalarni i vektorski proizvod: $\vec{u} \cdot \vec{v}$ i $\vec{u} \times \vec{v}$

Intenzitet (norma) vektora $\vec{u} = (u_1, u_2, u_3)$ je broj $\|\vec{u}\| = \sqrt{u_1^2 + u_2^2 + u_3^2}$

2.2 Trougao

Zbir uglova u trouglu: $\alpha + \beta + \gamma = 180^\circ$, odnosno $\alpha + \beta + \gamma = \pi$
Podudarnost: $\triangle ABC \cong \triangle DEF$

2.3 Trigonometrija

$$\sin^2 x + \cos^2 x = 1$$

$$\cos^2 x - \sin^2 x = \cos 2x$$

$$\tan x = \frac{\sin x}{\cos x}$$

$$\operatorname{tg} x = \frac{\sin x}{\cos x}$$

$$\tan x \cot x = 1$$

$$\operatorname{tg} x \operatorname{ctg} x = 1$$

3 Kombinatorika

Neka je A konačan skup. Broj elemenata skupa A označavaćemo sa $|A|$.

3.1 Dekartov proizvod

Konačan niz elemenata $(x_1, x_2, \dots, x_n)$ (tj. skup elemenata kod koga se tačno zna koji je element prvi, drugi, ..., n -ti po redu) naziva se **(uređena) n -torka**. Specijalno, za $n = 2, 3, 4, \dots$ u pitanju je uređeni par, odnosno uređena trojka, odnosno uređena četvorka itd.

Neka su $A_1, A_2, \dots, A_n$ konačni skupovi. Dekartov proizvod skupova $A_1, A_2, \dots, A_n$ (u oznaci $A_1 \times A_2 \times \dots \times A_n$) definiše se na sledeći način:

$$A_1 \times A_2 \times \dots \times A_n = \{(x_1, x_2, \dots, x_n) | x_1 \in A_1, x_2 \in A_2, \dots, x_n \in A_n\}$$

U slučaju kada je $A_1 = A_2 = \dots = A_n = A$, umesto oznake $A_1 \times A_2 \times \dots \times A_n$ koristimo oznaku

$$A^n = \underbrace{A \times A \times \dots \times A}_{n \text{ puta}}$$

Neka je Σ azbuka i $d \geq 0$. Ako se azbuka Σ sastoji od n slova, tada je broj niski nad azbukom Σ dužine d jednak n^d . Dakle, važi

$$|\Sigma^d| = |\Sigma|^d.$$

Skica dokaza:

- Postoji samo jedna prazna reč. Dakle,

$$|\Sigma^0| = |\{\varepsilon\}| = 1 = |\Sigma|^0;$$

- Svako slovo može da se poistoveti sa niskom dužine 1. Stoga niski dužine 1 ima onoliko koliko ima slova, tj.

$$|\Sigma^1| = |\Sigma| = |\Sigma|^1;$$

- Sve niske dužine $d+1$ mogu se dobiti tako što se na svaku nisku dužine d dopiše svako pojedinačno slovo. Stoga broj niski dužine $d+1$ predstavlja proizvod broja niski dužine d i broja slova azbuke. Dakle,

$$|\Sigma^{d+1}| = |\Sigma^d| \cdot |\Sigma|.$$

Odatle sledi (koristimo \$\$\$)

$$|\Sigma^2| = |\Sigma^1| \cdot |\Sigma| = |\Sigma| \cdot |\Sigma| = |\Sigma|^2,$$

$$|\Sigma^3| = |\Sigma^2| \cdot |\Sigma| = |\Sigma|^2 \cdot |\Sigma| = |\Sigma|^3,$$

$$|\Sigma^4| = |\Sigma^3| \cdot |\Sigma| = |\Sigma|^3 \cdot |\Sigma| = |\Sigma|^4$$

...

odnosno (koristimo `align`)

$$|\Sigma^2| = |\Sigma^1| \cdot |\Sigma| = |\Sigma| \cdot |\Sigma| = |\Sigma|^2. \quad (5)$$

$$|\Sigma^3| = |\Sigma^2| \cdot |\Sigma| = |\Sigma|^2 \cdot |\Sigma| = |\Sigma|^3. \quad (6)$$

$$|\Sigma^4| = |\Sigma^3| \cdot |\Sigma| = |\Sigma|^3 \cdot |\Sigma| = |\Sigma|^4 \quad (7)$$

$$\dots \quad (8)$$

Strog dokaz se izvodi korišćenjem principa matematičke indukcije.

Kodiranje je funkcija oblika $f : \mathcal{O} \longrightarrow \Sigma^+$

3.2 Kombinatorne konfiguracije

3.2.1 Varijacije sa ponavljanjem

Broj varijacija sa ponavljanjem k -te klase od n elemenata je $\bar{V}_k^n = n^k$.

3.2.2 Varijacije bez ponavljanja

Broj varijacija bez ponavljanja k -te klase od n elemenata je

$$V_k^n = \underbrace{n(n-1)\cdots(n-k+1)}_{k \text{ činilaca}}.$$

Specijalan slučaj varijacija bez ponavljanja predstavljaju permutacije bez ponavljanja.

3.2.3 Permutacije bez ponavljanja

$$P^{(n)} = V_n^n = n(n-1)\cdots 1 = 1 \cdot 2 \cdots n$$

Broj $n(n-1)\cdots 1 = 1 \cdot 2 \cdots n$ označavaćemo sa $n!$. Dakle, $P^{(n)} = n!$.

$$0! \stackrel{\text{def}}{=} 1$$

3.2.4 Kombinacije bez ponavljanja

Broj kombinacija bez ponavljanja k -te klase od n elemenata je

$$\binom{n}{k} = \frac{n!}{k!(n-k)!} = \frac{\overbrace{n(n-1) \cdots (n-k+1)}^{k \text{ činilaca}}}{\underbrace{k(k-1) \cdots 1}_{k \text{ činilaca}}}$$

4 Iskazni račun

4.1 Operacije sa izrazima

$\wedge$	T	$\perp$	$\vee$	T	$\perp$
T	T	$\perp$	T	T	$\perp$
$\perp$	$\perp$	$\perp$	$\perp$	T	$\perp$

$\Rightarrow$	T	$\perp$	$\Leftrightarrow$	T	$\perp$
T	T	$\perp$	T	T	$\perp$
$\perp$	T	T	$\perp$	$\perp$	T

		$\neg$
T		$\perp$
$\perp$		T

Sadržaj

1 Teorija skupova	1
1.1 Neki značajni skupovi	1
1.2 Operacije sa skupovima	1
1.3 Ješćemo korijenje	1
1.4 Sume	1
1.5 Apsolutna vrednost	2
1.6 Velike zagrade	2
1.7 Sume stepena	3
2 Geometrija	3
2.1 Vektori	3
2.2 Trougao	3
2.3 Trigonometrija	3
3 Kombinatorika	4
3.1 Dekartov proizvod	4
3.2 Kombinatorne konfiguracije	5
3.2.1 Varijacije sa ponavljanjem	5
3.2.2 Varijacije bez ponavljanja	5
3.2.3 Permutacije bez ponavljanja	5
3.2.4 Kombinacije bez ponavljanja	6
4 Iskazni račun	6
4.1 Operacije sa iskazima	6